

Handläggare: Ariane Andersson
Telefon: 08-508 14 535

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Underlag till budget för 2010 med inriktning 2011 och 2012

Förslag till beslut

Förvaltningens ”Underlag till budget 2010 med inriktning 2011 och 2012” godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Ekonomichef

Sammanfattning

Förvaltningen lämnar i detta ärende sitt förslag till det treåriga planeringsdokumentet ”Underlag för budget 2010 med inriktning 2011 och 2012”. Befolkningen kommer att öka under den kommande treårsperioden, som en följd av flera nybyggnationer i området. Lågkonjunkturen samt konkurrensutsättningen enligt stadsdelsnämndens aktivitetsplan är andra viktiga ingångsvärden för planeringen. I förslaget betonar förvaltningen att det råder en stor osäkerhet om hur mycket lågkonjunkturen kommer att påverka kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Det råder också osäkerhet kring vilka kostnader övertalighet och ändrade sjukförsäkringsregler kommer att leda till. Treårsperioden kommer att innebära en fortsatt utbyggnad av bostäder inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt av förskolor. Individ- och familjeomsorgen fortsätter att satsa på öppenvård. Äldreomsorgen prioriterar att utveckla den förebyggande verksamheten.

Ärendets beredning

Ekonomiavdelningen har berett ärendet i samarbete med övriga avdelningar. Till grund för dokumentet ligger bland annat stadens gemensamma ”Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass” och den lokala utvecklingsstrategin. Stadsdelsnämnden beräknas fatta beslut om en uppdaterad strategi på sammanträdet i april.

Förvaltningen kommer att informera de fackliga organisationerna om ärendet den 31 mars och förhandla ärendet den 7 april. Handikapp- och pensionärsråden kommer att behandla ärendet den 14 respektive den 17 april.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Inledningsvis redovisas de satsningar som förvaltningen anser behöver prioriteras utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Staden ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företag och besök

- Utveckla samarbetet med föreningar som bedriver verksamhet inriktad på barn, ungdomar, äldre och funktionshindrade samt missbruk.
- Utveckla det förebyggande arbetet riktat till ungdomar, bland annat genom att utöka antalet fältassistenter och förbättra samverkan med polisen.
- Genomföra trygghetsvandringar för att identifiera var det finns behov av åtgärder för bättre tillgänglighet och var sly och buskage behöver röjas så att tryggheten i parker och på gångvägar ökas.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Ge utförarenheterna stöd för att knoppa av verksamheter.
- Upphandla all verksamhet som inte är myndighetsutövande, av strategisk karaktär eller redan omfattas av ett kundvalssystem.
- Informera om kommunala och enskilda verksamheter i stadsdelsområdet.
- Utveckla formerna för inflytande i den dagliga vården och omsorgen.
- Utveckla uppföljningen av egna och enskilda verksamheter.
- Utbyggnad av förskolor för att uppfylla barnomsorgsgarantin.
- Arbeta med barns språkutveckling och kommunikativa förmåga.
- Öka andelen förskollärare.
- Utveckla samarbetet mellan fritid, skola och socialtjänst.
- Förstärkt skuld- och budgetrådgivning för att förhindra vräkning.
- Utveckla evidensbaserade metoder i arbetet med socialt utsatta barn och ungdomar.
- Utveckla kvinnofridsarbetet.
- Utveckla formerna för bra kost, matsituation och utevistelse för äldre.
- Arbeta för att fler av hemtjänstens brukare känner till sina valmöjligheter och för en ökad brukarnöjdhet.
- Utbyggnad av gruppboende för personer med funktionsnedsättning.
- Utveckla den arbetsinriktade dagliga verksamheten för personer med funktionsnedsättning.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Förbättra rutinerna för hantering av sjukintyg som ger otillräcklig information vid ansökan om försörjningsstöd.
- Förstärkt kontroll för att motverka felaktiga utbetalningar.

Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsutvecklingen är ett ingångsvärde för planeringen inom förvaltningens alla verksamhetsområden. Befolkningen förväntas öka i Enskede-Årsta-Vantör under åren 2010 till och med 2012 och de därpå följande åren. Befolkningen kommer att ha ökat med sex procent år 2017 jämfört med år 2009. Ökningen förväntas ske i alla åldersgrupper, utom i grupperna 1 år och yngre, 16-19 år och 80 år och äldre. (Se tabell 1.)

Tabell 1. Prognos över befolkningsutvecklingen i Enskede-Årsta-Vantör					
	2009	2010	2011	2012	2017
<1 år	1 351	1 365	1 361	1 340	1 259
1-5 år	5 743	5 920	6 009	5 991	5 764
6-15 år	8 691	8 814	8 941	9 114	10 152
16-19 år	4 048	4 066	4 019	3 911	3 745
20-64 år	57 277	58 510	59 130	59 499	61 255
65-79 år	7 044	7 116	7 270	7 410	8 418
80 år -	4 781	4 642	4 465	4 276	3 471
Totalt	88 935	90 433	91 195	91 541	94 064

Källa: Utrednings- och statistikkontoret (USK)

Förskoleverksamhet

De senaste åren har präglats av en omfattande utbyggnad av förskolor då antalet barn i förskoleålder har ökat. Enligt befolkningsprognosen förväntas ökningen av antalet barn i åldern 1-5 år nå sin kulmen år 2011 för att därefter börja minska. (Se tabell 1.) I år väntas antalet barn i förskoleålder öka med cirka 230 och under de följande tre åren väntas en ökning med ytterligare cirka 250 barn.

Förvaltningen har under år 2008 motsvarat barnomsorgsgarantin och antalet barn per anställd inom förskolan har minskat något (från 4,8 barn år 2006 till 4,7 barn år 2008). I december 2008 var 2 909 barn inskrivna i förskolor som drivs av förvaltningen och 1 652 barn var inskrivna i förskolor i enskild regi. Arbetet för att minska andelen barngrupper 1-3 år och 4-5 år med fler än 14 respektive 18 barn fortgår. Men åldersindelade grupper är inte längre lika vanliga; i december 2008 var 45 procent av förskoleavdelningarna grupper för barn 1-5 år. Förskolorna arbetar i högre utsträckning med flexibla barngruppsstorlekar och samarbetar över avdelningsgränser.

Förvaltningen bedömer att cirka 35 nya avdelningar behöver startas under kommande år för att förvaltningen ska kunna motsvara barnomsorgsgarantin. Planeringen för detta beskrivs i lokalförsörjningsplanen och i ett särskilt ärende till stadsdelsnämnden (dnr 302-161/2009). I lokalplaneringen ingår även avveckling

av vissa lokaler, alternativt nyttjande av annan verksamhet, när efterfrågan på förskoleplatser minskar mot planperiodens slut.

Förskoleutbyggnaden kommer troligen att betyda ökade lokalkostnader eftersom nybyggda förskolelokaler och inhyrda paviljonger kostar mer per kvadratmeter än det befintliga beståndet gör. Lokalkostnaderna kommer därigenom att ta en större andel av förskolschablonen i anspråk.

Förskoleutbyggnaden innebär ett fortsatt behov att rekrytera personal. Från och med omkring år 2012 medför den minskade efterfrågan på förskoleplatser dock att behovet av att rekrytera personal troligen minskar. Antal medarbetare beräknas öka med cirka 30-40 medarbetare under år 2009 och med ytterligare cirka 50-60 under perioden 2010-2012. Behovet av att rekrytera påverkas också av att det är cirka 12 procent av förskollärarna och cirka 4 procent av barnskötarna inom förskolorna som är över 60 år.

Vid rekrytering är det prioriterat att öka andelen förskollärare. Andelen förskollärare har ökat något under senare år och uppgick till 36 procent år 2008. En bidragande orsak till ökningen är att vissa enheter har lyckats rekrytera flera förskollärare i samband med att nya förskoleavdelningar har öppnats. Verksamheterna fortsätter att ta emot lärarstudenter i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) då det är ett viktigt led i arbetet med att rekrytera fler förskollärare. En annan del i insatserna för att öka andelen förskolelärare är att verksamheterna deltar i rekryteringsdagar som arbetsförmedlingen anordnar.

Parallellt med insatserna för att anpassa omfattningen av verksamheten kommer förskolan att arbeta vidare med att utveckla verksamhetens innehåll. Förvaltningen strävar efter en fortsatt hög måluppfyllelse när det gäller barns språkutveckling. Cirka 40 procent av barnen som är inskrivna i förskola är flerspråkiga. Arbetet med språkutvecklingen följer förvaltningens språkprogram som reviderades under år 2008. Även den pedagogiska dokumentationen fortsätter att utvecklas som ett redskap för att beskriva processer och resultat och för att ge underlag till vidare utveckling och dialog med föräldrarna. Inflytande och delaktighet för såväl barn som föräldrar är ett annat fortsatt förbättringsområde. Slutligen utvecklar förskolorna sitt arbete kring miljö och hållbar utveckling liksom hälsa och livsstil.

År 2008 uppgick sjukfrånvaron inom avdelningen för förskola och fritid till 9,1 procent, vilket var något lägre än i förvaltningen totalt (9,3 procent). Förvaltningens kostnader för sjukfrånvaron kan komma att påverkas av de ändrade sjukförsäkringsreglerna. De ändrade sjukförsäkringsreglerna innebär skärpta krav för rätten att få sjukersättning och sjukpenning. Denna förändring kommer troligtvis att medföra ökade kostnader för arbetsgivaren främst i form av sjuklön om arbetstagare mister sin rätt till sjukpenning.

Under år 2009 kommer förskolorna att pröva att använda Medhelp, som bland annat omfattar att den som sjukskriver sig kan få råd av en sjuksköterska när han/hon gör sin sjukanmälan. I övrigt deltar förskolorna i de aktiviteter/insatser som finns inom förvaltningen i syfte att minska sjukfrånvaron. Här ingår bland annat att enheter som har en sjukfrånvaro på över 5 procent ska skriva en handlingsplan för hur sjukfrånvaron ska minskas. För att följa sjukfrånvaron får enhetscheferna varje månad statistik över utvecklingen. Förvaltningens personalavdelning lämnar stöd till enhetscheferna och ger utbildning och information om till exempel rehabiliteringsprocessen.

Verksamhet för barn och ungdom

Förvaltningen kommer att fortsätta prioritera det förebyggande arbetet för att minska antalet ungdomar som börjar med droger, kriminalitet och andra normbrytande beteenden. Antal anmälda brott har ökat de senaste åren i söderort. Under år 2009 kommer antalet fältassistenter ökas från fem till sex. Fältassistenternas uppsökande och förebyggande arbete utgår från kunskap om risk- och skyddsfaktorer. Den evidensbaserade metodiken har under tidigare år utvecklats med en förbättrad dokumentation. I fältassistenternas arbete ingår bland annat att tre gånger per år kartlägga ungdomarnas situation i olika områden.

En viktig grund för det förebyggande arbetet riktat till ungdomar är samverkan inom förvaltningen. Fältassistenterna lämnar stöd till fritidsgårdarna när det gäller uppföljning av föräldrakontakter samt vid utvecklingen och uppföljningen av fritidsgårdarnas handlingsplaner och drogpolicys. Det finns också ett samarbete inom förvaltningen för att förmedla sommarjobb för ungdomar i förvaltningens verksamheter. Samverkan sker även om trygghetsvandringar i stadsdelsområdet. Under den kommande perioden ska samverkan utvecklas mellan socialtjänst och fältassistenter när det gäller att bygga nätverk kring ungdomar som har svårigheter samt genom att anordna gemensamma utbildningstillfällen i syfte att förmedla kunskap om varandras yrkesroller.

Fältassistenterna har ett nära samarbete med polis och skolor samt föräldrar. Under år 2009 ska förvaltningen träffa en lokal samverkansöverenskommelse som ska vara en grund för att utveckla samverkan mellan förskola, socialtjänst, fritid, skola och andra samarbetspartners. Förvaltningen fortsätter även att utveckla samarbetet med föreningar. I exempelvis Östberga arbetar fältassistenterna med att stödja utvecklingen av ett vuxenengagemang kring fritidsgårdarna liksom boendes intresse för att starta upp lokala föreningar i området.

Fram till och med år 2010 kommer förvaltningen i enlighet med aktivitetsplanen för konkurrensutsättning genomföra upphandlingar av fritidsområdena.

Kultur och föreningsverksamhet

För att utveckla det lokala kulturutbudet samverkar förvaltningen med föreningar och organisationer i stadsdelområdet. Dessa kan ansöka om föreningsbidrag till verksamhet som vänder sig till barn och ungdomar, äldre, personer med funktionsnedsättning samt personer med missbruksproblem. Verksamheten ska komplettera och stödja förvaltningens ordinarie verksamhet.

Förvaltningen möjliggör för lokala aktörer att ge föreställningar och motsvarande vid förvaltningens verksamheter. Förvaltningen fortsätter även att utforma olika kulturevenemang tillsammans med områdets ungdomar.

Äldreomsorg

Åldersgruppen 80 år och äldre beräknas minska under de kommande åren (se tabell 1). Detta gör att behovet av vård- och omsorgsboenden successivt kommer att minska. Minskningen kommer att ske parallellt med en ökning av hemtjänsten, vilket tidigare trend visar på. Antalet och andelen personer som har hemtjänst eller bor inom servicehus har ökat. (Se tabell 2.) Även antalet hemtjänststimmar har ökat. År 2007 var genomsnittet 39,4 timmar per person och år 2008 hade genomsnittet ökat till 45,8 timmar per person. Ökningen förklaras av att brukarna har större behov av omsorg, samtidigt som kompetensutvecklingen inom hemtjänsten har medfört större möjligheter till kvarboende i ordinärt boende.

	2006		2007		2008		2010	
	Antal	Andel%	Antal	Andel%	Antal	Andel%	Antal	Andel%
Hemtjänst enbart serviceinsatser	393	7,4	402	7,9	359	7,1	330	7,1
Hemtjänst service och omvårdnad	944	17,8	1 001	19,6	1 119	22,2	1 030	22,2
Heldygnsomsorg	734	13,8	703	13,8	551	10,9	506	10,9
Totalt	2 071	39,0	2 106	41,3	2 029	40,2	1 866	40,2

Källa: Basnyckeltalen 2006-2008. År 2010 är en skattning utifrån USK:s befolkningsprognos och andelen från 2008.

All tillsvidareanställd vård- och omsorgspersonal har omfattats av utbildnings-satsningen kravmärkt yrkesroll (KYR) som slutfördes år 2008. Inom KYR har 685 undersköterskor och vårdbiträden fått sin kunskap validerad gentemot utbildningskrav och har därefter fått en individuell kompetensutvecklingsplan. Metoderna som har tagits fram inom projektet kommer nu att användas i den fortsatta verksamheten. Äldreomsorgens utbildnings-satsning stämmer väl överens med det utredningsförslag som nyligen har presenterats om att en ny yrkestitel ("äldreassistent") ska införas i äldreomsorgen för dem som uppfyller vissa yrkeskrav (SOU 2008:126).

Parallellt med utbildningssatsningen sker också ett intensivt arbete för att utveckla dokumentation och kontinuitet i utförandet. Under år 2010 inleds arbetet för att integrera förvaltningens utvecklingsarbete med stadens och landstingets utveckling av en nationell IT-strategi. I det senare ingår att ta fram en webbplats där den enskilde kan få tillgång till bland annat sin dokumentation. Äldreomsorgen kommer även att arbeta vidare med att utveckla formerna för aktiviteter/ utevistelser, kost och måltidssituation samt vardagsrehabilitering.

Ett ökat kvarboende förutsätter en utvecklad samverkan med landstinget så att vård- och omsorgskedjan är välfungerande, till exempel när det gäller rehabilitering. Äldreomsorgen planerar att utveckla funktionsbedömningarna som sker vid de tillfälliga boenden som finns inom vård- och omsorgsboenden och servicehus. Samverkan med landstinget är här viktig för att säkerställa att brukarna får rätt insatser i den fortsatta omsorgen även när huvudmannaskapet för insatserna är delat då brukaren återgår till ordinarie boende.

Äldreomsorgen kommer att arbeta vidare med att utveckla den förebyggande och uppsökande verksamheten. I slutet av treårsperioden bör effekterna av det stora antalet öppna dagverksamheter som förvaltningen har startat kunna utvärderas. I den förebyggande verksamheten ingår samverkan med föreningar som bedriver verksamhet för äldre och rekrytering av volontärer. Inom den uppsökande verksamheten informerar äldreomsorgen de äldre om både kommunal och enskild verksamhet. Inom den uppsökande verksamheten kommer samverkan med polisen att utvecklas för att förebygga brott mot äldre.

Biståndshandläggarna kommer att fortsätta att informera brukarna om möjligheten att välja utförare. Utförarnas broschyrer om verksamheterna kommer att delges brukarna och informationen på "Jämför service" kommer att vara uppdaterad för att underlätta för de enskilde brukarna att göra ett aktivt val. Alla enheterna analyserar också resultatet från brukarundersökningarna som genomförts nyligen i staden och ska därefter vidta åtgärder för att öka brukarnöjdheten.

Samtliga vård- och omsorgsboenden och servicehus kommer inom de närmsta åren att vara upphandlade. Förvaltningen ska i enlighet med aktivitetsplanen lägga egenregianbud på en del av dessa. Vid de upphandlingar som hittills har genomförts har cirka 33 procent av medarbetarna valt att stanna kvar inom kommunal verksamhet. Förvaltningen bedömer mot bakgrund av detta att den närmaste perioden inte innebär ett rekryteringsbehov utan snarare kan en övertalighet uppstå. Väntade pensionsavgångar, då cirka 10 procent av personalen inom äldreomsorgen är över 60 år, kan bidra till att minska övertaligheten.

Konkurrensutsättningen kan även komma att påverka sjukfrånvaron. Många av de personer som har valt att vara kvar som anställda hos förvaltningen vid upphandlingarna har varit långtidssjukskrivna eller haft pågående rehabiliteringsinsatser.

Äldreomsorgen har en jämförelsevis hög sjukfrånvaro (10,9 procent år 2008). Inom äldreomsorgen lämnar en sjukgymnast stöd till enhetscheferna i rehabiliteringsprocessen samt hjälper medarbetare med att förebygga skador genom att lägga upp individuella träningsprogram. En fortsatt viktig del i äldreomsorgens arbete för att minska sjukfrånvaron är även fortlöpande utbildning i förflytningsteknik och stöd till omvårdnadspersonalen i det dagliga arbetet genom omvårdnads- och demensteam. I övrigt arbetar äldreomsorgen för att minska sjukfrånvaron på samma sätt som beskrevs under avsnittet förskoleverksamhet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under de närmsta åren kommer samtliga utförarverksamheter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning att konkurransutsätts enligt stadsdelsnämndens aktivitetsplan. Samtidigt kommer nya grupp- och servicelägenheter att tillkomma. Under sommaren 2009 är en ny gruppbofastad med sex platser på Sofielundsvägen färdig. I samma område har även fyra nya servicebostäder upprättats. En ny gruppbofastad i kvarteret Säven, Sköntorpshöjden planeras att börja byggas under år 2009. Ytterligare en ny gruppbofastad planeras i anslutning till nybyggnationen i Högdalens centrum, kvarteret Mikrofilmen. Ytterligare grupp- och servicelägenheter kan tillkomma utifrån det samarbete som förvaltningen har med stadsbyggnads- och exploateringskontoret i samband med nybyggnationer. Bland annat har behov av cirka tio nya servicelägenheter framförts inför planerad nybyggnation i Enskede och på Årstafältet.

Utbyggnaden av gruppbofastäder kan innebära ett ökat rekryteringsbehov. Men då nya verksamheter startas i samband med att andra konkurransutsätts, kan eventuell övertalig personal gå över till de nya enheterna och behovet av nyrekrytering blir därmed inte så omfattande.

Lednings- och kvalitetssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning kommer att utvecklas under de närmsta tre åren. Alla verksamheter, oavsett om de drivs i egen regi eller på entreprenad, kommer att följas upp och utvärderas på samma villkor. Brukarundersökningar ska också göras årligen för att säkerställa att de som får insatserna är nöjda med utförandet och för att fånga upp utvecklingsområden.

Införandet av valfrihetssystemet i juli 2009 innebär att avtal med de enskilda utförare som inte väljer att ingå i valfrihetssystemet måste direktupphandlas. Detta medför ett större fokus på förhandling och avtalstecknade för beställarenheten. Samtidigt med denna förändring kommer förmedlingen av beviljade boendeplatser att föras över till ett centralt kansli.

Beställarenhetens underskott i bokslutet för år 2008 innebär att ett prioriterat område är att utveckla prognosarbetet samt uppföljningen av volymökningar av insatser och beslut och av kostnadsutveckling. Bland annat har ett vårdkostnads-

program införts. Vårdkostnadsprogrammet är ett prognosverktyg som omfattar alla individuella insatser med uppgift om utförare och kostnader.

Den dagliga verksamheten kommer att fortsätta utvecklingsarbetet mot en mer arbetsinriktad verksamhet. Som en del i detta kommer förvaltningen att delta i projektet Ferdinand som bedrivs i samarbete med Arbetsförmedlingen. Projektets syfte är att skapa arbetstillfällen för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

I enlighet med ambitionen för stadens projekt Fritid för alla, kommer verksamheten stöd och service till personer med funktionsnedsättning och fritidsverksamheten samarbeta i syfte att inkludera barn och ungdomar med funktionsnedsättning i den ordinarie fritidsverksamheten. En gemensam aktivitetsplan och policy kommer att upprättas. Vidare planeras en eftermiddags-/kvällskorttidsverksamhet på en av fritidsverksamheterna. Även möjligheten att starta verksamhet för biståndsbedömda fritidsinsatser (dvs. korttidstillsyn enligt LSS 9 § 7) kommer att undersökas.

I LSS-kommitténs slutbetänkande (SOU 2008:77) föreslås flera ändringar i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) från den 1 juli 2010. Flera av dessa ändringar kan komma att påverka verksamheten. Bland annat föreslås att ledsagarservice enligt LSS utgår som insats och istället ersätts av boendestöd. Detta kan få betydelse för efterfrågan på grupp- och servicebostäder. Kommittén föreslår även att ett tydligt barnperspektiv skrivs in i lagen, vilket ställer krav på tydligare kontroll och utvecklingsarbete inom verksamheten. Om förslaget vinner laga kraft, ska kommunerna ompröva insatserna personlig assistans, ledsagarservice och boende inom en tvåårsperiod från det att den nya lagen träder i kraft. Detta kan leda till att bemanningen behöver ses över då arbetstyngden eventuellt ökar för handläggarna under perioden 2010-2012. En lagförändring kommer även att medföra en satsning på vidareutbildning för handläggare på beställarenheten.

Kompetensutveckling för utförarverksamheternas personal kommer att tillgodoseas genom Carpe, stadens interna kompetensutvecklingsprojekt som är finansierat av EU. Kompetensutveckling för chefer kommer att ske genom förvaltningens interna chefsutbildning.

Sjukfrånvaron inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning för år 2008 var 9,9 procent. Som har beskrivits tidigare kan kostnaden för sjukfrånvaron komma att påverkas av de ändrade sjukförsäkringsreglerna och sjukfrånvarandelen kan komma att påverkas av konkurrensutsättningarna. I tillägg till de insatser som beskrivits tidigare har merparten av enheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning utbildat hälsocoacher. Hälsocoacherna ska inspirera övriga medarbetare till hälsofrämjande åtgärder.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Individ- och familjeomsorgen kommer att fortsätta satsa på förebyggande och tidiga insatser. Öppenvården för barn och unga samt vuxna ska utvecklas. Forskning visar att öppenvård i närområdet har större möjlighet att nå framgång än institutionsvård. Vid val av insatser ska individ- och familjeomsorgen i första hand överväga alternativ i närområdet. Institutionsvård, när sådan behövs, ska vara kort och följas av vård i öppna former.

För den vuxna målgruppen kommer förvaltningen att utveckla samverkan med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar när det gäller öppna insatser för att effektivare kunna utnyttja det gemensamma utbudet. Gullmarsplans beroendemottagning planeras bli navet i den öppna verksamheten.

En central fråga för individ- och familjeomsorgen är bristen på bostäder för så kallade svaga hushåll. Individ- och familjeomsorgen utvecklar arbetet med budget- och skuldrådgivning för familjer och ensamstående vuxna som hotas av vräkning samt för personer som i sin rehabilitering har fått ett boende i tränings- eller försökslägenhet. Förvaltningen har fått utvecklingsmedel från Socialstyrelsen för projektet ”Ekonomi i fokus – en strukturerad metod för att förebygga hemlöshet”. I projektet prövas en modell med förstärkt skuld- och budgetrådgivning för att förhindra vräkningar och därmed hemlöshet. Projektet kommer att pågå till och med år 2010.

Bostadsproblematiken är dock komplex och behöver mötas med många olika insatser. Tillgången till försöks- och träningslägenheter behöver öka och även möjligheten att ta över förstahandskontrakt. Det har blivit svårare att bli godkänd som hyresgäst då kraven höjts.

Individ- och familjeomsorgen ska, tillsammans med övriga verksamhetsavdelningar, utveckla kvinnofridsarbetet. Detta innebär att alla medarbetares kompetens i kvinnofridsfrågor ska öka genom bland annat utbildningsinsatser. Förvaltningen ska också se över rutiner och dokumentation så att det finns ett tydligare barnperspektiv i utredningsarbetet med våldsutsatta familjer.

För att stödja föräldrar i deras föräldraroll erbjuder öppenvården bland annat föräldrasamtal och KOMET-utbildning. Trappan är en modell för barn som bevittnat våld där barnen erbjuds möjlighet att bearbeta sina upplevelser individuellt. Förvaltningen strävar efter att finna metoder för att på ett tidigt stadium identifiera de ungdomar som riskerar att stanna i kriminalitet så att man kan arbeta riktat med den här gruppen. En utökad samverkan med polisen kring dessa frågor är ett utvecklingsområde under treårsperioden.

Slutrapporten från Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (den så kallade BUSS-utredningen) kan komma att innebära förändringar inom stadens barn- och ungdomsvård bland annat vad gäller gränssnittet mellan myndighetsutövning och

öppenvård, mellan biståndsbedömda insatser och service. Rapporten kan också medföra att förvaltningens utredningsresurser behöver utökas och att ekonomiska resurser även fortsättningsvis behöver tillföras från andra verksamheter.

Inom individ- och familjeomsorgen är samverkan fortsatt angelägen, inte minst med skolorna efter att dessa har förts över till utbildningsnämnden. Förutom skolorna är barn- och ungdomspsykiatri en viktig samverkanspart då den unge som har kontakt med individ- och familjeomsorgen ofta har en sammansatt problematik som kräver insatser från olika huvudmän.

Sjukfrånvaron för år 2008 var förhållandevis låg inom avdelningen för individ- och familjeomsorg, 5,1 procent.

Individ- och familjeomsorgen står inför förändringar under den kommande treårsperioden genom införandet av pengsystem och valfrihet inom socialpsykiatri. Pengsystemet införs från och med 1 januari 2010. Men det är fortfarande osäkert vilka effekter detta får för utförarna.

Flyktingmottagande

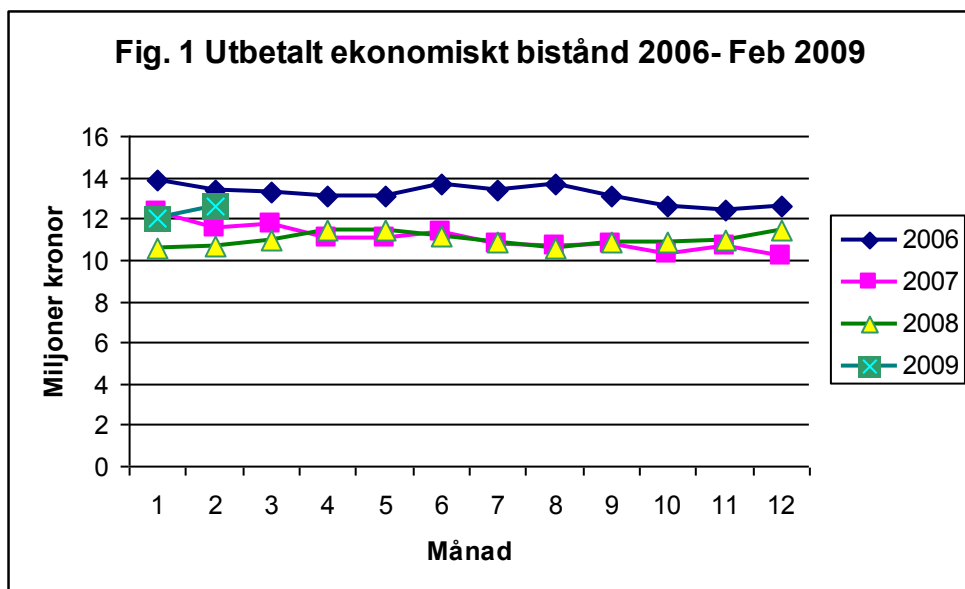
Antalet flyktingar till Stockholm har minskat under år 2008 och förväntas minska ytterligare under år 2009. Vad som sker i vår omvärld, politiska ställningstaganden och en förändrad praxis i beslutsprocessen kan medföra förändringar i antalet beviljade uppehållstillstånd och därmed i omfattningen av det kommunala flyktingmottagandet.

Två statliga utredningar om dels flyktingmottagande och introduktion, dels mottagande av asylsökande kan innebära stora förändringar i huvudmannaskap och ansvar. Våren 2009 förväntas förslagen presenteras och dessförinnan är det inte möjligt att dra några slutsatser för stadsdelsnämndernas vidkommande. Förvaltningen kommer tillsvidare att fortsätta driva flyktingmottagandet tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar för att skapa förutsättningar för ett kostnadseffektivt flyktingmottagande.

Ekonomiskt bistånd

Antalet bidragshushåll har minskat i Enskede-Årsta-Vantör under de senaste tre åren i likhet med staden i stort. I december år 2006 hade Enskede-Årsta-Vantör 1 690 bidragshushåll och i december år 2008 hade det minskat till 1 467 bidragshushåll. Under sensommaren och hösten 2008 minskade hushållen avsevärt för att i slutet av året hamna på samma nivå som i början av året. (Se figur 1.) Under år 2008 hade i genomsnitt 1 437 hushåll försörjningsstöd varje månad.

Under årets två första månader har antalet bidragshushåll ökat med 98 hushåll (7 procent) jämfört med december 2008. Utifrån ett medelbidrag på 7 648 kronor innebär detta en kostnadsökning med cirka 9 miljoner kronor per årsbasis.

Behovet av ekonomiskt bistånd kan komma att öka till följd av lågkonjunkturen och de ändrade sjukförsäkringsreglerna. Konjunkturinstitutet bedömer att arbetslösheten kommer att öka kraftigt under de närmaste åren. Antal varsel om uppsägning har ökat samtidigt som nyanmälda lediga platser fortsatt att minska. Även de nya sjukförsäkringsreglerna kan innebära en ökning av antalet personer som har behov av ekonomiskt bistånd men omfattningen är svår att bedöma i nuläget.

Under lågkonjunkturen kommer den grupp som står längst bort från arbetsmarknaden få ännu svårare att hitta sysselsättning och förutsättningarna för unga att få sitt första arbete minskar. En stor del av bidragstagarna i Enskede-Årsta-Vantör har haft bidrag under lång tid och kan därigenom anses stå långt bort från arbetsmarknaden. År 2008 var det 64 procent av bidragshushållen som haft bidrag längre än 9 månader.

Förvaltningen utökar nu resurserna inom försörjningsstöd för att kunna förstärka arbetet med felaktiga utbetalningar. Förvaltningen inledde också i fjol ett utvecklingsarbete för att förbättra underlaget för att bedöma klientens möjlighet till sysselsättning eller rehabilitering. Försörjningsstödsenheten har bland annat börjat använda en ny blankett för sjukintyg där personens möjligheter till sysselsättning och rehabilitering bättre framgår. Vid en fortsatt ökning av antalet försörjningsstödstagare till följd av en fördjupad konjunkturedgång bedömer förvaltningen dock att avsatta medel till ekonomiskt bistånd kommer att vara otillräckliga.

Arbetsmarknadsåtgärder

I första hand är det staten som har ansvaret för arbetsmarknadsinsatserna. I staden har numera Jobbtorg huvudansvaret för arbetsmarknadsinsatserna. De arbetsmarknadsåtgärder som förvaltningen fortfarande har ansvar för under år 2009 är offentligt skyddat arbete (OSA), viss arbetsträning i form av ett arbetslag samt ferieaktiviteter för ungdomar. Försörjningsstödsenheten ansvarar för dessa verksamheter.

Stadsmiljö inklusive parkinvesteringar

Enligt befolkningsprognosen kommer antalet boende i stadsdelsområdet att öka med cirka 2 600 personer mellan åren 2009-2012, varav cirka 1 900 tillkommer i ny bebyggelse framförallt i stadsdelen Dalen. Även Årsta, Johanneshov och Rågsved förväntas öka i befolkningens mängd, främst i den nybyggda bebyggelsen. Över 1 200 lägenheter ingår i planprojekt som kan påbörjas innan år 2012 eller är under genomförande och kan komma att vara inflyttningsklara inom planperioden. Utöver ovanstående bostäder kan cirka 300 bostäder inom projektet Årstafältet påbörjas innan år 2012 och cirka 200 inom projektet Årstastråket. Det är däremot osäkert om någon av dessa bostäder kan vara inflyttningsklara inom planperioden. Tidplanen för framförallt Årstafältet är i dagsläget osäker. Ytterligare bostäder kan tillkomma under perioden i och med att markanvisning ges och att flera nya planarbeten startas.

Under år 2009 kommer arbetet med Söderortsvisionen åter igång. Under hösten 2009 ska förvaltningen hålla i medborgardialoger kring en uppdaterad Söderortsvision. Kommunfullmäktige ska fatta beslut om visionen i november 2009. Bland projekten som ingår i visionsarbetet är det framförallt skateparken i Högdalen och ett eventuellt stråkarbete för Älvsjö – Högdalen – Fagersjö – Farsta som berör stadsdelsområdet.

Under treårsperioden kommer utvecklingen av en multifunktionsarena vid Globen och av Årstafältet att pågå. Arenan beräknas stå färdig 2012. Viktiga frågor för stadsdelsområdet i det fortsatta planarbetet är utvecklingen av omgivande parkområden, trafiksituationen kring Globenområdet samt de effekter de utökade kommersiella ytorna får på omgivande mindre lokala centrum. Förvaltningen deltar även i det fortsatta program- och planarbetet för Årstafältet. Innan slutet av år 2009 ska ett förslag till planprogram vara sammanställt och byggandet kan därmed börja tidigast år 2010.

I stadsdelsnämndens lokala utvecklingsstrategi (dnr 300-533/2007) har nämnden slagit fast de prioriterade frågorna för den kommande perioden. I dessa ingår att i samarbete med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret bevaka nybyggnadsprojekt i stadsdelsområdet och framföra behov av gruppboheter, förskolor, etc. Enligt den lokala utvecklingsstrategin ska förvaltningen också arbeta efter nämndens miljöplan samt verka för att centrumområden och knutpunkter som

Gullmarsplan och Högdalen utvecklas till fungerande handels- och boendemiljöer med god trafikstruktur. Utvecklingsstrategin lyfter också fram arbetet inom stadsdelsnämndens företagarråd.

Årets budget är i huvudsak intecknad genom det nuvarande entreprenadavtalet. I driftbudgeten ingår dock utökad städning, gräsklippning och tömning av papperskorgar i välbesökta parker och grönområden. Extra städning ska även ske vid välbesökta platser som Gullmarsplan, Globenområdet och Rågsveds centrum.

Förvaltningen kommer att tillsammans med trafikkontoret utveckla parkerna och grönområdena så att de är tillgängliga för alla och upplevs som trygga och trivsamma. Utifrån parkplanerna föreslår förvaltningen att följande investeringar på totalt 19,5 miljoner kronor begärs för perioden 2010-2012.

Tabell 3. Föreslagna parkinvesteringsmedel (mnkr)			
Objekt	Total kostnad planperioden	Kostnad 2009 och tidigare år	Prioritet
Blåsutparken 2010-2011	3,9		1
Dalbotten 2010	0,8	4,2	1
Rågdalen 2010	1,5	9,0	1
Vårflodsparken 2010	1,8		1
Dalenparken 2010-2012	8,0		2
Sturebystråket 2010-2012	3,5		2
Totalt	19,5	13,2	-

Källa: Stadsdelsförvaltningens förslag till trafikkontoret

Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Budgetramen för Enskede-Årsta-Vantör, som kommunfullmäktiges fastställt, beräknas minska med 3,6 miljoner kronor till år 2010 och med ytterligare 10,9 miljoner kronor till år 2011. Minskningen beror främst på att antalet äldre blir färre. Även investeringsbudgeten kommer att minska framöver eftersom kommunfullmäktige beslutar om särskilda investeringar inom stadsmiljö separat för det aktuella året.

Förvaltningen har en ekonomisk nettoomslutning på cirka 1,9 miljarder kronor. I förvaltningen arbetar cirka 2 700 medarbetare och personalkostnaderna är cirka 1,1 miljarder kronor per år. Om man beräknar en löneökning på 3,0 procent, innebär det en ökad kostnad med 33 miljoner kronor.

Till det kommer en uppräknings med cirka 3,0 procent av priser på lokaler, varor och köpta tjänster genom entreprenadavtal med totalt cirka 26 miljoner kronor. Lokalkostnaderna inom förskola kommer också att öka till följd av att utbyggnaden medför att dyrare lokaler behöver tas i anspråk.

Genom att kundvalssystem införs inom de flesta verksamheterna så minskar förvaltningens möjligheter att påverka priserna. Då upphandlingarna utgår från ett bestämt pris blir konkurrensen mellan olika aktörer i huvudsak om kvaliteten. Prisuppräkningsarna i entreprenadavtalen är kopplade till utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) och arbetskostnadsindex (AKI) jämfört med föregående år. I nuläget är det osäkert hur dessa utvecklas framöver. För år 2009 var uppräknings inom äldreomsorgen 6,39 procent för vård- och omsorgsboende. Utifrån budgeterat antal platser år 2009, skulle en uppräknings med 1 procent bara inom äldreomsorgen innebära att kostnaderna ökar med cirka 5 miljoner kronor år 2010.

Förvaltningens kostnader kan också komma att öka till följd av de ändrade sjukförsäkringsreglerna och till följd av övertalighet inom främst äldreomsorgen. Till detta kommer att konjunkturens utveckling kommer att påverka kostnaderna för ekonomiskt bistånd, men med vilken omfattning är för närvarande mycket osäkert.

Individ- och familjeomsorgens kostnader för dygnet-runt-vård kommer troligen att öka med cirka 2 miljoner kronor då landstinget har sagt upp samverkansavtalet om kostnadsdelning för dygnet-runt-vård. Detta motsvarar cirka 3 procent av budgeten för socialpsykiatri.

Försystem till Agresso och utvecklingsmodellen

Förvaltningen har inga egna system utan följer stadens standard och därför är det inte aktuellt med förändringar i system eller implementeringar i egna system som har eller ska ha integrationer till Agresso.

Förvaltningen har tagit del av stadens information om en gemensam utvecklingsmodell för staden. Förvaltningen kommer att följa modellen när förvaltningen har förslag på utvecklingsprojekt.

Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen finns med som bilaga till detta ärende. Se bilaga 2.

Bilagor

1. SLK:s blanketter
2. Lokalförsörjningsplan
3. MBL-protokoll
4. Protokoll från handikappråd och pensionärsråd